

de opmer-
ting Handboek
rd gelaten.
deze relik:

aangedaan in
m driel op-
oavel betref
ken" in den
Handboek.
opmerkingen
de, geven wij
weede opmer-
derde opmer-
rij in herinne-
87 aan ieders
Nederlandsch
gemeenten of
van haar zie-
ntangen ant-
te onbestemd
nnen maken,
ng 1888 werd
go werden nu
mende in Bij-
de Algemeene
vorme kerk,
waren, was bij
den overgeno-
mtegenspraak
te looken.

gen de juiste
slang der ge-
och moeten er
elental bekend
lanmerking te
gen enz. De
ling, dat wij
n, deze rust
ijn geen partij-
en en hopen
lthans niet in
ALPHEN.

er dus niet
aven van het
kken, waren
De heer Van
man, om ook
an te hebben
juist waren,
d hij er dit
erwilt zels,
alstij nimmer
de cijfers van
ging uit de

lan ook een

is, zoo gaarne
u hem liever
kennen; maar
r werd hem
uit moedwil,
geven. De
rs om cijfers
rader konden
aan van hun

rijgen, vulde
nu vernemen,
s in, om ons
de cijfers te
weten.

en boven de
oe oud ze is,
t waar?" wel
ze antwoordt:
de heer Van
verschalken,
urlijk niet.

ter wille van
ndpunt prijs-

toch hebben,
n heer Van
pgave verde-
de doel, dat
ten.

lunkt ons, de
toest of niets
kt die hij niet
ijfers invullen,
eren, maar er
el de globale
volstrekt geen
ijer dergenen
ad erkennen.

len mogen de
echts bestaan
toch zal, na
hiertoe leiden,
te gevaar.

t uitgestorven
ij Avondmaal
Conflict be-
het lidmaten-
ver, dan van
e kerkeraden
toegelaten; en
lphen helpen

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

ag, zouden we
ekenis, die ge-
t. Verstaat ge-
nstige groep,
acht dat de
erk" hebben,
okjokarta een
e Gerefor-

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

men ons de
dig is bij het
t bijvoeglijk
te gebruiken,
men, is goed,
meerde kerk,
n betekenis
t taalgebied,
mag de naam

Maar oordeelt ge anders en beter, dat
noch de Jood noch de Mahomedaan, maar
alleen de Christus een kerk heeft, dan na-
tuurlijk is die bijvoeging overtoollig, al kan
ze evenmin kwaad.

Nu is „kerk“ afkomstig van *kyriake*,
wat betekent: „het huis des Heeren“, of
het „huis van Christus“. Voeg daar nu
Christelijke bij en schrijf: het Christelijke
huis des Heeren, en ge voelt de overtol-
ligheid.

Toch kan niet ontkend, dat dit woord,
als zoo menig ander, allengs wel wat in
betekenis verliest, zoodat lang niet ieder
er den oorspronkelijken zin meer van be-
grijpt, en zoo kwam het, dat dit woord
„Christelijke“ er allengs bijkwam.

Toch heeft het in onze Twalf Geloofs-
artikelen een eenigszins anderen zin.

Toen zich namelijk allerlei secten ook op
haar beurt met den naam van kerk sierden
is in de algemeene geloofsbelijdenis uitge-
drukt, dat niet de aanhooftheid tot deze
of die geïnstitueerde kerk, maar de aanhoof-
teit tot de algemeene, heilige, aposto-
lische Christelijke kerk beding van zalig-
heid was.

Maar juist daarom heeft men bij het
noemen van plaatselijke kerken dat „Chri-
stelijke“ ook moet weggelaten.

In het Nieuwe Testament wordt van de
kerken in Galatie eveneens zonder eenige
bijvoeging gesproken, iets waarbij het wel
eenige verwarring geeft, dat onze overzetting
nergens het woord „kerk“, maar overal het
woord „gemeente“ gebruikt, maar zonder
dat ons dit behoelt op te houden.

„Kerk“ was oorspronkelijk de plaatselijke
vergadering der geloovigen die in een be-
paald gebouw werd gehouden, terwijl men
„gemeente“ juist alle geloovigen saam op
heel de aarde noemde. De wereld-gemeente
en de plaatselijke kerk. Gelijc dan ook onze
vaders in de 16de eeuw nog van de kerken
als de plaatselijke vergaderingen onder
heer kerkeraad spraken, en van de gemeente
onzes Heeren Jezu Christi in heel den
lande. Juist dus het omgekeerde van thans.

Nu staat het natuurlijk aan niemand,
om dit spraakgebruik wilkeurig te vervul-
schen.

Slechts tegen één kwaad moet en mag
gewaakt.

Tegen het kwaad namelijk om het woord
„kerk“ uitsluitend in den zin van landsge-
meenschap te bezigen, en het woord „ge-
meente“ voor de onderstelde plaatselijke on-
derdeelen van dat genootschap.

Dat is collegiale terminologie, waar altoos
gevaar in steekt.

Uit Heemstede klaagt iemand, die uit
Haarlem derwaarts verhuist, dat hij in
moete zit met zijn kerkelijke positie.

De kerkeraad van Heemstede is nog
Synodaal, en van een actie, om het kerke-
lijke leven te reformeeren, is nog geen sprake.

Wat moet hij nu doen? Liefst zou hij,
te Heemstede wonende, lid onder den ker-
keraad van Haarlem blijven, en op die wijs
weten waaraan zich te houden.

Dit ware dan ook stellig het gemakke-
lijkst.

Maar mag het?

De zaken van Gods kerken hangen toch
niet van ons believen af, maar moeten be-
handeld naar Gods ordinaatiën, en deze nu
verbieden ons de vermenging van Haarlem
met Heemstede, omdat Haarlem en Heem-
stede twee zijn.

We bespreken dit geval, omdat het zich
meer voordoet, en dan dunkt ons, dat de
gedraglijn van zulke broederen of zusteren
dezal moeten zijn:

Ten eerste, dat zij in de plaats, waaruit
ze verhuizen, hunne attestatie opvragen;
en zoo er in de plaats, waar ze komen te
wonen, geen kerkeraad is, waar ze deze
attestatie te goeder trouw kunnen indienen,
dat ze dan aan den kerkeraad, die de attestatie
uitreikt, verzoeken kennis van de zaak te
geven aan de classis, waaronder zij voort-
aan verkeren zullen. Ze konden dat ook
selven doen, maar overmits de meeste
personen niet weten, aan wie ze zulk een
schrijven dan adresseeren moeten, schijnt
het raadzaam, dat zulk een mededeeling
aan de classis van den kerkeraad uitga.

Ten tweede heeft zulk een classis dan
zorg te dragen, dat de positie van zulk
een broeder of zuster geregeld worde. En
dat wel in de eerste plaats door zulk een
broeder op te wekken, met andere gelijc-
gezinden, de reformatie der kerk ter hand
te nemen en door te zetten, opdat of de
Synodale kerkeraad zich van de Synode
van 1816 losmake, of wel een kerkeraad,
die Christus als Koning eert, gekozen
worde. En in de tweede plaats, zoo dit
onmogelijk blijkt, omdat hij moederlijk
alleen staat, dat de classis alsdan de zorg
voor zulk een kerk en voor dien broeder
of zuster opdrage aan een nagebuurd kerk,
doch steeds met het doel, om ook daar
ter plaatse zoo spoedig mogelijk tot refor-
matie over te gaan.

Doch hoe gebrekkig dit ook loope, in
geen geval mag de kerk te dier plaatse
als vernietigd worden beschouwd. Ook al
bleef zulk een broeder jaren lang alleen
staan, dan nog moet hij een getuige van
Christus in zoo doodschen kring blijven, en
van zijn God de genade bidden, dat hij
zijn licht alzoos schijnen doe, dat de menschen
het zien en zijn Vader die in de hemelen
is, verheerlijken mogen.

Vergeet niet, zoolang de man van Heem-
stede lid van Haarlem blijft, beschouwt hij
Haarlem als de plek waar hij zijn hoort,
en Heemstede als een plaats die hem niet
aangaat.

En nu staat het juist zoo, dat nu onder
Gods bestel Heemstede zijn woonplaats
werd, de kerk van Heemstede door God
op zijn hart wordt gebonden, en die kerk
ten deele voor zijn rekening ligt.

Uit Venendaal vraagt men ons, wat er
toch te doen zij tegen de Synodale ty-
rannie, die zelfs burgers die finaal met haar
gebroken hebben, nog altoos vervolgt met
den hoofdelijken omslag.

Hierop kunnen we niet anders doen,
dan nogmaals verwijzen naar het stuk des-
aangaande geplaatst in de *Herant* van
15 December 1889 no. 625.

Want nu zegt onze vrager wel, dat dit
stuk te ingewikkeld is voor eenvoudige
menschen, maar dat geven we hem volstrekt
niet toe.

Dit zoo zoo zijn, zoo gelicht ware, dat
een ieder dit stuk als voorbeeld zou nemen,
om er in gelijken geest een eigen stuk van
te maken. Maar dit is niet zoo. Al wat
gelicht werd was, dat men dit stuk let-
terlijk naschreef en teekende. En dat kan
ieder, die schrijven kan. Desnoods
zou de kerkeraad hierin behulpzaam kun-
nen zijn.

Want of men nu al zegt: „Wij wilden
iets eenvoudigers!“ dat helpt niet.

Wie bij een notaris te land komt, zou
ook wel zeggen: „Dat stuk is mij te inge-
wikkeld en te lang, maak er iets kleiner en
duidelijkers van!“ maar elk notaris zou u
beduiden, dat dit niet gaat, en dat ge zelf
van deze korthed het slachtoffer zoudt
worden.

Het geldt hier een stuk, om in rechten
te dienen; en nu is het maar eenmaal zoo,
dat wie in rechten optreedt zonder de vol-
ledige en breede stukken, zijn doel niet
bereikt.

Om in rechten vrij uit te gaan, moet zulk
een stuk alles inhouden wat in ons con-
cept stond, en we kunnen dus niet anders
doen dan nogmaals onzen raad herhalen, om
het gegeven concept, dat met zeer veel zorg
is opgesteld, letterlijk over te schrijven en
te onderteekenen, en te doen bezorgen, of
per aangeteekenden brief te zenden, of des-
noods per exploit door een deurwaarder
te doen toekomen, aan den Synodalen tegen-
kerkeraad en de Synodale kerkvoogdij.

Nu het verslag van het Zendingcongres
door de goede zorg van Ds. Lion Cachet
het licht ziet, zal men wel doen, met dit
te lezen.

Dit verslag behandelt meer dan één
principeel punt, en is zeer geschikt om
den Gereformeerden den weg te wijzen, dien
zij hebben te bewandelen, om in het werk
der Zending volijverig te worden bevonden,
en toch niet af te gaan van onse begin-
selen.

Men kwam allengs, dit valt niet te ont-
kennen, in het gedrag.

Aan de Zending wilde men medewer-
ken. Dat mocht niet anders. Dat was 's Kon-
ings bevel.

Maar zie, heel de bedding waarin de
Zending geleid was, had men verkeerd
gegraven.

Dit nu kon of leiden tot meegaan in het
verkeerde spoor, of doen afzien van alle
werkzaamheid; wijl toch noch het één noch
het ander mocht.

Juist daarom besloot de voorloopige Sy-
node te Utrecht dan ook, het initiatief voor
zulk een Congres te nemen, en, gelijk men
weet, is dat Congres uitnemend geslaagd.

Maar zulk een congres moet dan ook
nawerken, en daarvoor dient de uitgave
van wat er verhandeld werd.

Dat verslag is er nu.

Het is voor 0.50 verkrijgbaar.

Blijke dan aan den aftek, dien dit ver-
slag mag vinden, dat het ons waarlijk om
de beginselen te doen is, en dat refor-
matie ook op het stuk der Zending voor
ons besef van reformatie der kerken on-
afscheidelijk is.

KUYPER.

Uit de Pers.

In zake de afschaffing van het gebed in het
leven onzer Moderne medeburgers, lezen we
in de *Herforming* van 19 April:

Onlangs werd in een dagblad vermeld, dat Prof.
Fabius, hoogleeraar in de rechtsgeleerdheid aan de
Vrije Universiteit, zijne ontevredenheid had uitge-
proven over het feit, dat vele Christenen voor het kof-
fiedrinken met bidden en daarna niet dan. Of het be-
richt juist was laten wij daar; een feit toch is het, dat
vele rechtinnige Christenen bij het kofkiedrinken den
gebedsvorm niet in acht te nemen, terwijl zij dat wel
doen bij het onthij, het middagmaal en het avond-
brood.

Een feit is het ook, dat de gebedsvorm al minder
en minder in acht wordt genomen, naarmate de
rechtinnigheid afneemt en de vrijzinnigheid toeneemt.
Er zijn vrijzinnige gezinnen, waar hoogstens voor het
middagmaal nog stilligend gebeden wordt, terwijl
deze vorm geheel en al wordt weggelaten, als er gas-
ten zijn. Vele rechtinnigen bidden in het geheel niet
als zij op reis zijn en aan een table d'hôte hebben
partij genomen. Zoo hoort men ook den verstandigen
man zeggen, die na een reize van ruim een maand
in hare woning was teruggekeerd: „Daar was ik waar-
lijk reeds begonnen te eten zonder te bidden; nu, het
wordt tijd, dat ik het weer geregeld doe.“

Het gebed en de gebedsvorm moeten zeker ont-
scheiden worden. Men kan zeer wel bidden en dan-
ken, zonder dat onze omgeving er iets van bespeurt.
De gebedsvorm is een gewoonte, die onder andere
gebonden is aan bepaalde uren. Het morgen-, middag-
en avondgebed der Israëlieten, van voor eenigen
leden door ons Christenen overgenomen, verklaart,
waarom velen die zich aan dit driemaaldaagsche ge-
bed houden, niet bidden bij het kofkiedrinken. Dat het
gebed zich vernietigt heeft met gebruik van spijs en
drink, doet denken aan de onte oeternijdraden, aan
spijs en drankoffers. In het kofkiedrinken is de gebedsvorm
een vorm, die beheerscht wordt door de gewoonte.
Een echte gewoonte kan men niet verlaten. Men
is er mede opgegroeid, evenals met de moedertaal die
men spreekt. Zij is dan ook vaak louter gewoonte,
die is onbewuste behoefte. Zoodra het bewustzijn
echter krachtig opwaakt en het verstand zich kan
geiden, zal hij die zich bewust is, dat de spijs en drank
die hij gebruikt gezond zijn, daarbij ook moeten den-
ken, dat zij zijn lichaam tot zegen moeten zijn. Wie er
die gedachte bij heeft, kan den uiterlijken gebedsvorm
gerust achterwege laten. Als de zegen toch van den
gebedsvorm afhangt, is het begrijpelijk, dat men niet
blijft voor het gebruik van een borrel. De rechtinnige
borrelaars — en die zijn er in niet geringe getale —
gevoelen instinctmatig, dat die drank niet gezond
kan zijn.

In onze maatschappij zijn de gebedsvormen gaande-
weg aan het afnemen, omdat men gevoelt, dat een
oprecht gebed niet mag geschieden uit gewoonte,
maar uit behoefte. Jezu schreef geen gebedsuren,

noch gebedsvormen voor, wel eenvoudige, eenzaamheid
en eerbied. Wij kunnen dan ook niet anders doen
dan de gewoonten van anderen eerbiedigen, en zelf zorg
dragen, dat een ieder onzer in dezen zijn eigen overtuiging
hebbe en volge. »Zou 't niet mogelijk zijn, dat de religie
der toekomst den gebedsvorm geheel terzijde stelde,
zonder daarom iets te verliezen van hare innigheid en
kracht?« Zou vroeger de heer P. H. Hugenholz fr.
eens. Op maatschappelijk terrein kunnen de gebedsvor-
men, zonder schade te doen aan het gebed, onzes inzien
wel gemist worden; nog sterker ingedrukt: dat alijd
en immer bidden uit gewoonte door de betekenis
van het gebed.

Toch zouden wij het betreuen als de moeders ophiden
den kleinen bidden te leeren. Een kind, genield
zijn eigen avondgebed doemde, onder moeders oogen,
treft den vader, als hij het nu en dan aanschouwt.

En eveneens moeten onze bedruiden dien naam
blijven dragen, mogen zij hun karakter niet afleggen.
In het gebed moet gebeden worden. Derzelde man,
die zich niet ontag te spotten met het gebed, schreef
eens naar waarheid: »Niet voor geld te koop is
het verdaand en toch eerbiedwaardig gevoel, dat
in een bouwontwerp een dichtstuk zag: een dichtstuk
van graniet, dat land sprak tot het volk: een dichtstuk
in marmer, dat daar stond als een onbewegelijk,
voordurend, eenwig gebed.“

Deze aanloop is merkwaardig.

Eensdeels voorzover hier de gulle beken-
tenis voorkomt, dat onze religieuze, dusge-
naamd *primo* Modernen (want die zijn hier aan
het woord) het huislijk en gemeenschappelijk
gebed niet meer kennen.

En ten andere, omdat het argument, waarmede
dere afschaffing van het gemeenschappelijk en
huislijk gebed verdedigd wordt, ook in som-
mige orthodoxe kringen, die in valsche mystie-
k omkloden, weerklank vindt, of liever, er
aan ontleend is.

»Zoodaer is nu, lang niet zelden, gebeden
wordt, deugt het niet, is het vormenwerk, is het
gedachtenlooze, onheilge sleur.

»Dus afschaffen maar, dan vervalt het gevaar
voor deze gebedszonde!“

Fractie leus!

Alsof hieruit iets anders voortvloeide, dan
dat we onze geesteloosheid en onaandoenlijk-
heid voor het heilige met schaamte te belij-
den hebben, en inmiddels er op uit moeten
zijn, om, door bijstand van Gods genade, het
onwaarschijnlijk gebed waarachtig te maken.

Of moet, omdat het huwelijk in zeventig van
de honderd gevallen zoo diep beneden zijn
ideaal blijft, ook maar tot afschaffing van den
huwelijksvorm besloten?

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned.
Geref. kerken.

WINSUM c. a., 9 April. Door de goedheid
des Heeren mogen wij er ons in verblijden,
telkens de blijken te ontvangen, dat onze ge-
meente ook op stoffelijk gebied door de zuster-
kerken niet vergeten wordt. Op besche-
men wijze blijkt het den vijanden, dat
zij, met het oog op onze geringe krachten,
te vroeg meenden te kunnen zeggen: »Wat
willen deze amechtige Joden?« want »God
van den hemel zal het ons doen gelukken.“

Tot op heden ontvingen wij aan collecten van
de navolgende Ned. Geref. kerken: Lollum
f. 34.30, Haringen f. 27, Kollum f. 26.35 (f. 5 van
een particulier en f. 21.35 uit de cat-bus),
Gouda f. 4, Apeldoorn f. 7.35, Wommels
f. 12.36, Renkum f. 3, Hoogeveen f. 6, Wa-
geningen f. 6.11, Stad aan 't Haringvliet
f. 4, Oudega (Wijmb.) f. 7.30, Borzum f. 3.53,
Ijselstein f. 1, Goonga bij Gauw f. 3, Dokkum
f. 15.27, Hilversum f. 6.16, Reitsum f. 6.65,
nagist Hilversum 80 Ct., Aalten f. 6, Heeg
f. 12.50, Beetsum f. 5, 's-Gravenhage f. 25,
Buitenpost f. 10.

Zegene de Heere op stoffelijk, maar bovenal
op geestelijk gebied de kerken Christi aan alle
plaatsen.

Hartelijk dank aan die kerken, welke ons
tot den bouw van een bedehuis hulpe boden.
Ook giften van particulieren in en buiten de
gemeente kwamen ons toe. Enkelens mochten
ons door ruime giften tot aflossing van een
aanmerkelijk bedrag der schuld op de pastorie
in staat stellen.

Soli Deo gloria!

(w. g.) A. P. STRIKWERDA,
boekhouder der »Kerk
Kas“ te Winsum.

Onder hartelijke dankzegging bericht de
raad der Ned. Geref. kerk te Helmond, dat
op de toezeggende circulaire tot dusverre van
37 kerken antwoord is ingekomen.

Door den penningmeester zal daarvan ver-
slag worden gegeven op de e. k. classieale
vergadering.

Mogen de meer dan 200 andere zusterker-
ken ons spoedig met gunstig antwoord ver-
blijden.

De apostolische vermaning: »Draagt elkan-
ders lasten!“ blijkt ook hierdoor in ons midden
beoefend te worden.

Namens den raad der kerk voornemd,
JOH. ESMEIJER, scriba.
Helmond, 16 April 1890.

BROEK o/d AKKERWOUDE, 23 April.
Sedert 12 Maart j.l. heeft ondergeteekende (be-
neyens andere giften uit de provincie Friesland,
die alle in de *Fr. Kerk*, vermeld zijn) ont-
vangen uit Utrecht van Ds. Hoekstra f. 2.50
wegens het lezen van eenige *Fr. Kerk*; van
C. H. uit Maartensdijk een coupon f. 3, deels
voor de armen, deels voor de K. Kas; deszelfs
zond ook een coupon f. 3 voor de te richten
Chr. school, verantwoord met alle andere giften
tot dat doel in no. 129 *Fr. Kerk*, waarheen
wij alle gevers verwijzen, aangezien wij niet in
dit blad zoveel plaatsruimte durven aanvragen.

Nog ontvangen van Ds. P. v. Son namens
A. L. f. 5 en eindelijk een kerkcoll. te Meppel,
die de aanzienlijke som oprichtte van f. 30.73 1/2,
waarbij bovendien ook een zilveren vingerring
werd gevonden; ook verrasten de vrienden
aldaar den ondergeteekende met een groot
mand psalmboeken en eenige andere Chr.
lectuur voor de Zondagsschool.

Al deze giften, met zoovele andere, die om
hervengende redenen alleen in de *Fr. Kerk*,
vermeld zijn, getuigen weer van Gods vader-
lijke zorg voor deze op stoffelijk gebied arme
kerk.

Waar in eigen gemeente zoo weinig kan
worden gegeven, daar neigde de Heere, die
onze behoeften kent, het hart van rijker be-
deelden met aardse goederen, opdat ook zij,
die arm zijn, op de vraag: »Heeft u ook iets
ontbroken?“ kunnen antwoorden: »Neen,
Heere, niets.“

Wel pakt er zich duistere wolken saam; ook
sprak de stem des ongeloofs dikwijls in ons
hart, vermetel als de hoofdm. z. Kon. 7:2
maar onder dat alles toonde de Heere, dat
Hij regeerde.

Vergun mij tot bewijs hiervan nog op de daaden
des Heeren te wijzen, op hetgeen deze maand

geschiedde. Hadden wij buitengewone uitga-
ven door noodzakelijke vertimmering, er werd
te Gerkeloofter weer een kerkcoll. voor ons
gehouden, die f. 53.33 1/2 oprichtte.

Oordeelt zelf, lezers, zorgt de Heere niet
vaderlijk?

In het geloof dan ook en gesterkt door de er-
varing bij den dag, dat de Heere regeert,
belooft te onderhouden die op Hem vertrou-
wen, blijf ik namens het bestuur mij met br.
groete noemen

R. J. FREYMA, penningm.

WAGENBORG, 21 April 1890. De kerk
van Wagenborgen heeft voor den bouw van
kerk en pastorie de volgende gaven ontvangen:
van Ds. P. van Son, Amsterdam, f. 10, Ds.
W. Maan, Augustinusg. f. 2.50, collecte Ned.
Geref. kerk van Bedum f. 11.17, de heer Joh.
H. te E. f. 1, mejuffr. T. te O. f. 2.50, de heer
L. C. Cnapius uit de k. k. te Zwolle f. 15, de
heer D. te X. f. 100, Dr. W. van den Bergh,
Voorthuizen f. 10, de heer J. Kater, Monniken-
dam, f. 7.36, Ned. Geref. kerk, Gouda f. 5, Ned.
Geref. kerk, Scharwoude, f. 4.20, Ds. Bajema,
Sneek, f. 8.75, de heer v. d. Brink, Renkum,
f. 3, Ds. Kruijswijk, Hoogeveen f. 6, Ds. M. J.
Dijk, Bozum, f. 3.54, de heer D. A. v. d. Broek,
Ijselstein, f. 1, Ned. Geref. meisjesvereniging
Wagenborgen f. 10, de heer J. Holstein, ged.
collecte N. G. K. Haringen f. 36.59, Ds. Fe-
ringa, Klundert, f. 10, door J. Kamp uit Am-
sterdam f. 5, Ned. Geref. kerk Hilversum f. 6.16,
J. Hulsebos, cat-bus, Vlissingen, f. 5, Ds.
Ploos van Amstel, Reitsum, f. 6.65, Ds. J.
Wisse, Garijp, f. 3, nagist Hilversum, f. 0.80,
J. H. F. Gangel, Aalten, f. 6, Ds. Te Winkel,
Beetsum f. 5, Ds. Ploos v. Amstel, Gerkeloo-
fter, f. 10, Ds. G. H. v. Kasteel, Kollum,
collecte winterzegen, f. 12.21, door idem van
N. N. f. 1.

Met dank aan onzen God worden deze
gaven vermeld. Zij zijn de eerstelingen,
die ons toevloeden en die met blijdschap
door ons verantwoord worden, want het is
altijmaal door de genade onzes Gods, dat
we ze mochten ontvangen. Mogen wij nu dien
kerken, die nog niet voor ons eene inzameling
hielden, langs dezen weg bekend maken met
hetgeen we hier noodig hebben? Er moet een
kerk en pastorie gebouwd worden. Beide kun-
nen hier niet gemist worden en zijn waarlijk
noodig. De Heere zegent ons kennelijk, want
in zijn Naam is het werk der reformatie hier
begonnen; en met 't oog op de toekomst en
wat we nog noodig hebben, is onze hulpe in
den Naam des Heeren. Moge de Heere de
nooden onzer kerk op de harten der broede-
ren binden, en Hij vele harten neigen om
mede te deelen met oprechtheid en gewillig-
heid. Hij gaf de eerstelingen. Hij zal alles
schenken uit genade om zijns Zoons Christus'
wille.

W. K. P. GOEREE, V. D. M.
J. J. BRONS, admin. K. K.

Zending.

De Boeren en de Zending.

II.

In 1652, zoo zegt Ds. Groot, zond de Hol-
landsche O.-Ind. Compagnie, die de Kaap tot
een station tusschen Europa en 't Oosten wou
maken, een kolonie van soldaten en anderen
om er een fort en te stichten »in de hoop“, zoo-
als zij zeiden, »dat tevens de godsdienstige
belangen der inboorlingen aldus mochten wor-
den bevorderd; dat de oprichting van 't ge-
zegde fort en de aanleg der tuinen niet alleen
zou strekken tot voordeel der Compagnie maar
wat meer zegt, ook het middel mocht zijn om
vele zielen te behouden tot lof van Gods
heiligen naam en voor de verbreiding van zijn
heilig Evangelie; en dat door in vrede met
de inboorlingen te leven, hun kinderen bruik-
bare dienstdaren mochten worden, en, als ze
waren opgevoed in het Christelijk geloof, zoo
de Almachtige zijn zegen schonk, vele zielen
mochten gebracht worden tot de kennis van
den godsdienst en bekeerd tot den Heere.“

Zoo werd het loffelijk doel beschreven, 't welk
bewijst, dat deze Hollandse Calvinisten zeer
wel hun roeping insagen. Doch, zegt de schrij-
ver